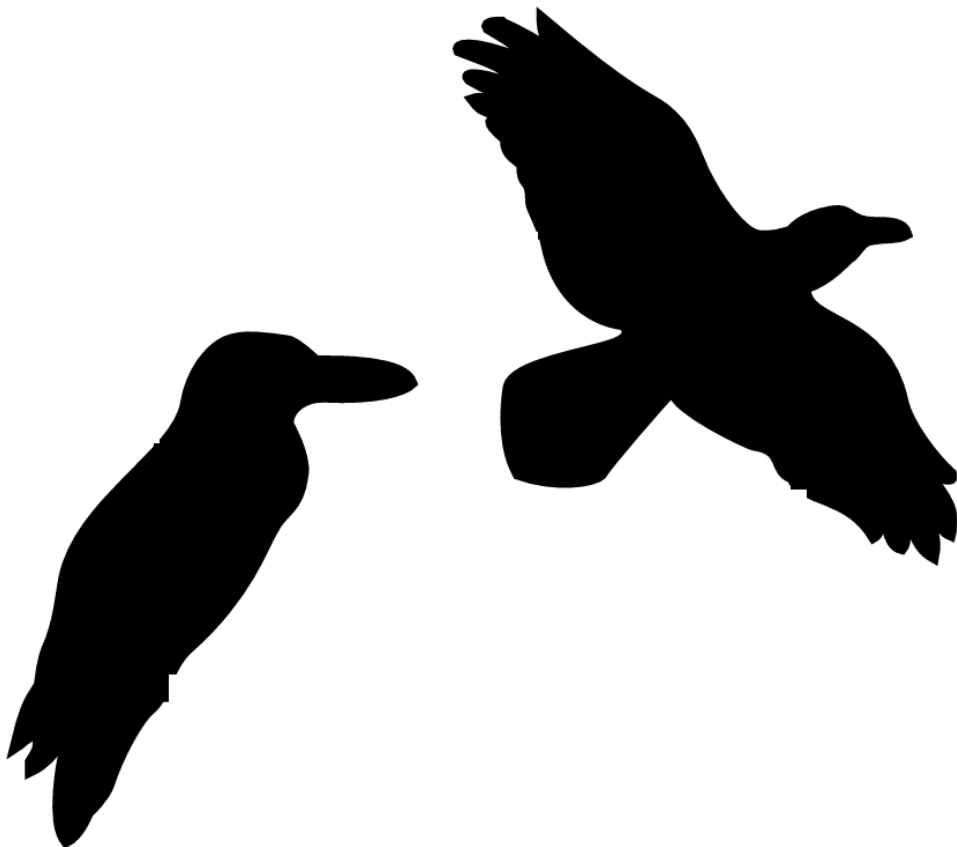

Kalmar kommun
Kultur- och fritidsförvaltningen

Medieplan för folkbiblioteken i Kalmar kommun 2017

Innehåll

Inledning.....	3
Inköp.....	4
Översyn av beståndet	5
Fjärlån	6
Gåvor.....	6
Litteraturstöden	6
Offentligt tryck.....	6
Tidningar och tidskrifter.....	6
Litteratur för personer med särskilda behov.....	7
Litteratur på andra språk än svenska	7
Lokalsamlingen	7
Digitala medier, databaser med mera	7

Inledning

Medieplanen gäller för Kalmar kommuns folkbibliotek (huvudbibliotek, filialer och biblioteksbusser). Den uppdateras varje år i samband med fördelning av medieanslaget och ses över mer grundligt vart femte år. Basgrupp Media ansvarar för att detta utförs.

Medieplanen hjälper verksamheten att:

- bättre tillgodose brukarnas behov
- få bättre kunskap om mediebeståndet
- effektivisera mediehanteringen
- skapa ett budgetunderlag
- planera, följa upp och utvärdera arbetet

Förutom medieplanen styr följande dokument verksamheten:

- Bibliotekslagen, SFS 2013:801
- Skollagen
- Unescos folkbiblioteksmanifest och skolbiblioteksmanifest
- Biblioteksplan för Kalmar kommun
- Plan gällande mångspråkig litteratur för Kalmar län
- Central medieförsörjningsplan för mångspråkiga medier från Internationella biblioteket
- Regional kulturplan
- Regeringens mål för jämställdhet (www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/mal-for-jamstallldhet)

Kalmar kommun hade vid årsskiftet 2014/2015 64.676 invånare. De största tätorterna är Kalmar (38 000), Lindsdal (5 600), Smedby (3 500), Rinkabyholm inkl. Boholmarna och Dunö (2 400), Ljungbyholm (1 600) samt Trekanten (1 500). Övriga tätorter har färre än eller obetydligt flera än 1 000 invånare. Ca 10,8 % av invånarna är utrikesfödda.

Kalmar stadsbibliotek består av huvudbibliotek, nio filialer samt en biblioteksbusser. Huvudbiblioteket ligger i centrala Kalmar. Filialer finns i Bergavik, Hagby, Lindsdal, Ljungbyholm, Påryd, Rinkabyholm, Rockneby, Smedby och Trekanten. Filialerna i Bergavik, Ljungbyholm, Rinkabyholm, Smedby och Trekanten är integrerade med skolbibliotek. Filialerna i Hagby, Ljungbyholm och Påryd tillhör Södermöre kommun.

Antal utlån per person i Kalmar år 2014 var 8,69. Detta är något över riksgenomsnittet 6,47. Antal barnbokslån år 2014 per barn 0-17 år var 20,55. Riksgenomsnittet var 13,97.

Stifts- och gymnasiebiblioteket utgör en särskild avdelning inom Kalmar stadsbibliotek. Grunden är det medeltida domkyrkobibliotekets och Kalmar storskolas äldsta bok- och handskriftssamlingar. Idag omfattar Stifts- och gymnasiebibliotekets samlingar ca 850 hyllmeter varav 25 hyllmeter utgörs av handskrifter.

Grundskolebiblioteken, gymnasiebiblioteken samt universitetsbiblioteket omfattas inte av denna medieplan.

Inköp

Ur *Bibliotekens internationella manifest* (Svensk biblioteksforening och Svenska Uneskorådet 2014):

IFLA [International Federation of Library Associations and Institutions] framhåller människors grundläggande rätt att utan begränsningar kunna såväl ta del av som uttrycka och sprida information. (s 17)

Obehindrad tillgång till information är en grundförutsättning för frihet, jämlikhet, globalt samförstånd och fred. Därför hävdar IFLA följande: Intellektuell frihet innebär varje individs rättighet såväl till att ha och uttrycka åsikter som till att söka och ta emot information. Detta är demokratins grundval, och det är kärnan i bibliotekens verksamhet.(s 37)

Urvalet av och tillgängligheten hos bibliotekets material och tjänster ska styras av professionella överväganden och inte av politiska eller religiösa åsikter.(s 18)

Bibliotekarier och informationstjänster har ett ansvar att underlätta och verka för att allmänheten har tillgång till information och kommunikation av god kvalitet.(s 39)

Biblioteken i Kalmar ska vara en mötesplats där det finns något för alla. Mediebeståndet på öppen hylla ska vara aktivt, fräscht och brett. Inköpen ska svara mot behov och önskemål från en bred allmänhet men också innehålla det något smalare. Vid medieurvalet skall stor hänsyn tas till jämställdhetsmålen för Kalmar kommun. All sorts media ska behandlas på samma sätt oavsett form. Biblioteken ska vara lyhörda för den snabba digitala utvecklingen och anpassa sina samlingar därefter.

Huvudbibliotek och filialer har delvis olika roller. Huvudbiblioteket står för bredden, medan filialerna kan välja att profilera sig utifrån ortens särprägel och befolkningsstruktur. Utbudet av barn- och ungdomsmedier ska vara stort och brett på samtliga bibliotek.

Bibliotekens mediebestånd och informationstjänster ska tillgängliggöra det rika utbudet av mänskliga uttrycksformer och kulturell mångfald.

På huvudbibliotekets vuxenavdelning samt barn- och ungdomsavdelning finns nu Regnbågshyllor. Avdelningarna ska lyfta fram hbtq-media som finns i biblioteket. Nyinköp görs i två ex, ett ex till Regnbågshyllan och ett ex för respektive avdelning.

Biblioteken köper inte in medier som propagerar för våld, sexism, rasism eller pornografi. Detta gäller även för bibliotekets datorer som inte får användas för att besöka sidor som propagerar för ovanstående.

Kurslitteratur på högskolenivå köps endast in om den har ett allmänt intresse.

Inköps- och mediehanteringsrutinerna är decentraliserade. Huvudbibliotekets barnavdelning, filialer, biblioteksbus samt uppsökande verksamheten har hand om inköp, fakturahantering,

mediehantering samt översyn av mediebeståndet till sina respektive verksamheter. De har budgetansvar.

På huvudbibliotekets vuxenavdelning finns ämnesansvariga som beslutar om inköp samt har hand om mediehanteringen för sina respektive ämnen. Det praktiska arbetet med beställning, ankomstregistrering och fakturahantering utförs av basgrupp Media. Basgrupp Media har övergripande budgetansvar för huvudbibliotekets vuxenavdelning.

Uppgifter och ansvar för ämnesansvariga:

- Arbeta enligt medieplan med ämnena inom sitt område.
- Gallring, magasinering och övrig omlokalisering.
- Bevakning och urval i samband med inköp av medier (inkl. tidskrifter) i enlighet med medieplan.
- Ekonomiskt ansvar för inköp av medier till sina resp. ämnesområden. Basgrupp Media har övergripande ansvar.
- Skyltning, trivsel. Basgrupp Vårdskap har övergripande ansvar för exponering av media.
- Bokuppsättning.

Vi strävar efter att behandla inköpsförslag senast en arbetsdag efter låntagarens beställning.

Kalmar stadsbibliotek har ett gemensamt bokbestånd tillgängligt för alla invånare i Kalmar. En gemensam reservationskö finns för att så snabbt som möjligt tillgodose låntagarnas önskemål. När fem personer står i kö bör man överväga ytterligare inköp.

Biblioteket har avtal med flera leverantörer: Böcker och ljudböcker – Adlibris, tidningar och tidskrifter – Btj, DVD, CD-skivor och TV-spel – FörlagEtt. Avtalet med Btj löper till 2017-04-30, avtalen med FörlagEtt och Adlibris löper till 2017-08-31. För samtliga avtal finns möjlighet till förlängning 1 + 1 år. Upphandlingar görs i samarbete med Regionbibliotek Kalmar och övriga bibliotek i Kalmar län.

Bibliotekschefen gör i samråd med styrgruppen en fördelning av medieanslaget inför varje nytt budgetår.

Översyn av beståndet

Mediebeståndet ses över minst en gång per år. Slitna och trasiga medier gallras och nyinköp övervägs. Medier som inte varit utlånade på tre år tas, med vissa undantag, bort från öppen hylla. Medier som förväntas bli fortsatt - men mindre - efterfrågade, standardverk, mindre efterfrågade klassiker, äldre periodika samt material av lokalhistoriskt intresse placeras i magasinet.

En översyn görs årligen av medier placerade i magasinet och som inte varit utlånade på fem år. Medier med föråldrat eller inaktuellt innehåll och som finns i Sveriges depåbibliotek och lånecentralers samlingar tas bort ur sortimentet. De lokala folkbiblioteken har inget bevarandansvar.

För att mediebeståndet ska vara aktuellt bör vi under ett år sträva efter att gallra lika mycket som vi köper in.

Fjärrlån

Varje förfrågan på köpbara medier skall ses som ett inköpsförslag. Om efterfrågan är begränsad och titeln inte finns på annat folkbibliotek skickas ett inköpsförslag till Sveriges depåbibliotek och lånecentral i Umeå eller fjärrlånas från något universitetsbibliotek. Titel som sannolikt efterfrågas vid mer än ett tillfälle bör köpas in men eventuellt även fjärrlånas vid brådskande beställning.

Studenter och allmänhet som behöver kurslitteratur hänvisas till universitetsbiblioteket.

Samarbetet med folkbiblioteken i Blekinge, Kronoberg och Kalmar län utnyttjas i första hand vid fjärrlån. Även titlar som biblioteket äger, men som är utlånade, kan fjärrlånas från Kalmar län eller biblioteken i sydostregionen - angelägenhetsgrad och förnuft avgör. Fjärrlåneansökningar bedöms efter samma kriterier som inköpsförslag.

Gåvor

Gåvor kan tas emot, men det är biblioteket som avgör om gåvan ska införlivas i beståndet.

Litteraturstöden

De litteraturstödda böckerna införlivas i samlingarna. Huvudbiblioteket lägger in de titlar som inte redan finns där. Resterande erbjuds i första hand filialerna, uppsökande enheten och biblioteksbussen, i andra hand Linnéuniversitetets bibliotek och gymnasieskolornas bibliotek.

Offentligt tryck

Stadsbiblioteket har riksdagstrycket nästan komplett 1809-2009. I samlingarna finns även rapporter från myndigheter samt diverse officiell statistik. Allt material finns numera tillgängligt digitalt.

Tidningar och tidskrifter

Huvudbiblioteket tillhandahåller dagstidningar som i möjligaste mån representerar olika delar av Sverige. På huvudbiblioteket finns också ett antal utländska dagstidningar. Tidningsdatabasen PressDisplay med cirka 2 300 svenska och utländska dagstidningar och tidskrifter i fulltext är ett komplement till våra tryckta utländska dagstidningar.

På biblioteken finns också ett brett utbud av tidskrifter, där låntagarens önskemål ska beaktas i möjligaste mån.

Litteratur för personer med särskilda behov

På bibliotekens hyllor finns lättlästa böcker, böcker med stor stil och taktila böcker. För personer som har någon form av läshandikapp erbjuder biblioteken DAISY-talböcker. Brukare kan även själva ladda ner talböcker hemifrån från Myndigheten för tillgängliga mediers katalog, Legimus.

Barnavdelningens Äppelhylla innehåller bland annat material på teckenspråk, taktila böcker, bok och CD samt trycka-hända-böcker.

Litteratur på andra språk än svenska

Biblioteken har litteratur på skolspråken och på de större invandrar språken. Litteratur på de mindre efterfrågade språken tas som depositioner från Internationella biblioteket. Mångspråklitteratur köps in i samarbete med Regionbibliotek Kalmar och övriga bibliotek i Kalmar län.

Lokalsamlingen

Kalmar länssamlingen på huvudbiblioteket består av litteratur med anknytning till Kalmar län inkl. Öland. Den innehåller cirka 4 200 böcker och artiklar. Böcker till samlingen köps in i två exemplar. Samlingen innehåller endast facklitteratur.

I samarbete med biblioteken i Jönköping, Karlskrona och Växjö har Kalmar stadsbibliotek byggt upp en databas kallad Småland, Öland & Blekinge. Databasen innehåller referenser till det lokalhistoriska materialet på dessa bibliotek. Den ligger som en deldatabas i LIBRIS och är fritt tillgänglig. Idag innehåller databasen 25 500 katalogposter.

Digitala medier, databaser med mera

Utbudet av nya medieformer bevakas kontinuerligt. Beståndet av databaser och elektroniska medier ska finnas tillgängliga för låntagare dygnet runt via hemsidan och bibliotekskatalogen. Bibliotekspersonalen ska informera om relevanta databaser i anslutning till frågeställningen vid varje referenssamtal för att öka nyttjandegraden och därmed servicegraden.

Bibliotekets hemsida och Facebook ska ständigt utvecklas.

En kontinuerlig kompetensutveckling för all personal inom detta område är av stor vikt.

2017-03-08/LJ, UM